

FIRST LANGUAGE TURKISH

Paper 0513/01
Reading

Key messages

In order to do well in **Question 1**, candidates need to:

- Write their answers in their own words unless the question requires a direct quotation from the passage.
- Write concise answers.
- Read the questions very carefully before starting to answer and ensure that they are answering the precise question asked.
- Remember that if two marks are available for a question, then they will need to provide two points in their answer in order to have access to full marks for that question.

In order to do well in **Question 2**, candidates need to:

- Ensure that their summary contains only information drawn from the two passages and does not reflect their own thoughts, experiences or feelings.
- Remember that the summary does not have to follow the order of the two passages, as long as it is coherent, well-organised and contains sentences and paragraphs which are linked together.
- Adhere to the word limit given in the question.
- Ensure that their work is presented legibly.

Candidates should ensure that they plan their time during the examination in order to allow themselves sufficient time at the end to check their work. As well as marks for Reading, marks for Writing are awarded for this paper, so candidates should remember to check their grammar, spelling and punctuation carefully.

General comments

This question paper consisted of two passages linked by a common theme. The common theme of the two passages this year was 'Agriculture,' and they provided details about the development of agriculture. Overall, candidates seemed to engage well with the content, and many performed well on this paper.

Comments on specific questions

Question 1

Question 1 is divided into a series of sub-questions which require answers of various lengths. The sub-questions are based on Passage 1 and test the candidates' ability to:

- Understand and collate explicit meanings
- Understand, explain and collate implicit meanings and attitudes
- Select, analyse and evaluate what is relevant to specific purposes
- Understand how writers achieve effects

There are 20 marks available for Reading and 5 marks available for Writing. In Writing, candidates are assessed on their ability to make accurate and effective use of paragraphs, grammatical structures, sentences, punctuation and spelling. In order to do well in **Question 1**, candidates need to remember that the answers to the sub-questions are always found in Passage 1. With the exception of any synoptic questions where answers may be gathered from anywhere in the text, the sub-questions are posed in the order that the answers appear in the passage. Candidates must not refer to their own previous experience or

knowledge about the topic of the text: they are required to answer the precise questions asked using information drawn from the passage.

- (a) This question was answered correctly by most candidates. Only a few candidates lost marks due to not providing examples.
- (b) This question was answered correctly by most candidates. Some candidates were not awarded marks because they gave a general definition of archaeology rather than the information given in the text. Candidates should evaluate the information provided in the text while answering the questions.
- (c) The majority of candidates answered this question correctly.
- (d) This question was answered correctly by most of the candidates. Some candidates lost marks because instead of writing agriculture started when people began to grow plants that naturally grow in their environment, they wrote about how the seeds were sown.
- (e) The majority of candidates answered this question correctly and in detail.
- (f) Most candidates answered this question correctly. Some candidates gave three details when they were not required to do so.
- (g) This question was generally answered well. In response, some of the candidates chose to explain how crop rotation (alternation) is done rather than the purpose of the crop rotation.

It is recommended that the candidates understand the question well before they respond.
- (h) The majority of candidates answered this question correctly. Those who gave why people settled near the water resources as an answer were not awarded any marks.
- (i) Most of the candidates answered this question. Those who did not realise that Hammurabi gave great importance to the water business because he left the water works to the state enterprise, and they lost points.
- (j) Those who gave only 'sulphur and biocides' as an answer to this question received only 1 point. Because 'animals that are the natural enemies of insects' was the second detail of the answer.
- (k) Most candidates answered this question correctly. Some candidates wrote that they were 'cheap'. As a second detail, some candidates responded that the population increased, and some responded that production of the products were quicker. Both were accepted as correct.
- (l) Some candidates only wrote how green manure is produced and used but did not address the difference between the use of natural or synthetic manure and lost marks.
- (m) This question was answered correctly by many candidates. The most chosen and corrected mistake is 'Chemical fertiliser and biocides were used in accordance with the prescribed dosage'.
- (n) Candidates gave various answers to this question, such as the use of artificial biocides, the start of the green revolution, and the use of green fertilisation. They explained that these successes reflect people's ability to produce solutions, being hard-working and determined.

Those candidates who constructed accurate sentences and used a good range of appropriate vocabulary when presenting their answers gained good marks for Writing.

Question 2

For this question, candidates are required to write a summary of 200–250 words based on both Passage 1 and Passage 2. There are 15 marks available for Reading, with one mark awarded for each relevant point extracted from the passages.

When tackling this question, candidates needed to refer to both passages provided in the question paper, select relevant information from them, and present this information in a concise and focused summary.

In order to have access to the full 15 marks for Reading, candidates needed to ensure that they selected at least 15 important pieces of information from the passages.

When writing their summary, candidates need to avoid introducing sentences with phrases such as 'Passage 1 says...' or 'It is mentioned in Passage 2...' Such phrases are inappropriate when writing a summary and they use up words unnecessarily.

In total, there are 25 marks available for **Question 2**. In order to have access to the full 10 marks for Writing, candidates needed to show that they could:

- Order and present facts, ideas and opinions.
- Understand and use a range of appropriate vocabulary.
- Use language and register appropriate to audience and context.
- Make accurate and effective use of paragraphs, grammatical structures, sentences, punctuation and spelling.

Many candidates demonstrated an understanding of the rules of summary writing and were able to select the relevant ideas and information from both passages, linking them to form an original piece of writing. Some candidates were either unfamiliar with the format of the examination or did not read the question carefully enough and wrote a summary about the history of the agriculture.

Candidates are advised to read the question carefully and write concisely, keeping closely to the focus of the question.

FIRST LANGUAGE TURKISH

Paper 0513/01
Reading

Önemli Noktalar

Soruyu iyi yanıtlayabilmek için adayların yapmaları gerekenler:

- Soruyu yanıtlarken yazıdan alıntı gerekmedikçe sorular kendi kelimelerinizle yanıtlanmalıdır.
- Kısa ve öz yanıtlar verilmelidir.
- Cevaplamaya başlamadan önce soruları çok dikkatli okuyun ve sorulan soruyu tam olarak cevapladığınızdan emin olun.
- Eğer bir soru iki puan değerindeyse, bu sorudan tam puan almak için o soruda istenen her iki şık yanıtlanmalıdır.

Soruyu iyi yanıtlayabilmek için adayların yapmaları gerekenler:

- Adaylar, özetlerde sadece iki metinden çıkarılan bilgileri kullanmalı ve kendi düşüncelerini, deneyimlerini ya da duygularını yansıtmamalıdır.
- Özet tutarlı, iyi organize edilmiş ve birbirine bağlı cümleler ve paragraflar içerdiği sürece iki metnin sırasını takip etmek zorunlu değildir.
- Soruda verilen kelime sınırına uyunuz.
- Yazıların okunaklı bir şekilde sunulduğundan emin olun.

Adaylar zamanı, sınav sonunda kendilerine yanıtlarını kontrol etmek için yeterli zaman ayıracak şekilde planlamalıdır. Bu bölüme okuma puanlarının yanı sıra yazma puanları da verilir, bu nedenle adayların dil bilgisi, yazım ve noktalama işaretlerini dikkatli bir şekilde kontrol etmeyi unutmamaları gerekir.

Genel yorumlar

Bu soru kağıdı ortak bir temayla birbirine bağlanan iki metinden oluşuyordu. Bu yıl iki metnin ortak teması 'Tarım'dı ve tarımın gelişimi hakkında detaylara yer verildi. Genel olarak adayların içerikle iyi bir etkileşim içinde olduğu görüldü ve birçoğu bu bölümde başarılı oldu.

Soruların yorumları

Soru 1

Soru 1 çeşitli uzunluklarda yanıtlar gerektiren bir dizi soruya yanıt verilmelidir. Sorular metin 1 ile ilgilidir ve adayların aşağıdaki becerilerini test etmektedir:

- Anlamları açık olan anlatıyı anlayın ve kullanın.
- Örtük anlam ve tutumda olan anlatıyı anlayın, açıklayın ve sıralayın.
- Belirli konularla ilgili olan anlatımı seçin, analiz edin ve değerlendirin.
- Yazarların yazılarında nasıl etki yarattıklarını anlayın.

Okuma için 20, Yazma için 5 puan alınabilmektedir. Yazma bölümünde adayların paragrafları, gramer yapılarını, cümleleri, noktalama işaretlerini ve imla işaretlerini doğru ve etkili kullanma becerileri değerlendirilir. **Soru 1'de** başarılı olmak için adayların, soruların cevaplarının her zaman Metin 1'de bulunduğunu hatırlamaları gerekir. Cevapların metnin herhangi bir yerinden alınabileceği (sinoptik : konuyu aynı yönden ele alan) sorular haricinde, sorular cevapların metinde görüldüğü sıraya göre sorulmaktadır. Adaylar kendi önceki deneyimlerine veya amaçlarına atıfta bulunmamalıdır. Metinden alınan bilgileri kullanarak sadece sorulan soruları yanıtlamaları gerekmektedir.

- (a) Bu soru adayların çoğu tarafından doğru yanıtlandı. Sadece birkaç aday örnek vermedikleri için puan kaybetti.
- (b) Bu soru adayların çoğu tarafından doğru yanıtlandı. Bazı adaylar arkeolojinin metindeki öneminden değil genel tarifini yaptıkları için puan alamadılar. Adaylar soruları yanıtlarken metinde verilen bilgiyi değerlendirmelidirler.
- (c) Bu soru genellikle adayların çoğu tarafından doğru yanıtlandı.
- (d) Bu soru adayların çoğu tarafından doğru yanıtlandı. Bazı adaylar tarımın insanların çevrelerinde kendiliğinden yetişen bitkileri yetiştirdiklerinden değil, sadece tohumların nasıl atıldığını yazdıkları için puan kaybettiler.
- (e) Adayların büyük bir kısmı bu soruya detaylı olarak doğru yanıt verdi.
- (f) Adayların çoğu bu soruya doğru yanıt verdi. Bazı adaylar gerekmediği halde üç yanıt verdiler.
- (g) Bu soru genellikle doğru yanıtlandı. Adayların bazıları yanıt olarak ekim nöbetinin amacı yerine ekim nöbetinin nasıl yapıldığını verdiklerinden puan kaybettiler. Adayların yanıtlamadan önce soruyu iyi anlamaları önerilir.
- (h) Çok sayıda aday bu soruya doğru yanıt verdi. Yanıt olarak insanların neden suyun olduğu bölgelere yerleştiklerini yazan adaylar puan kaybettiler.
- (i) Bu soruya adayların çoğu yanıt verdi. Adayların bazıları Hammurabi'nin su işine çok önem verdiğinin göstergesinin su işlerini devlet işletmesine bırakması olduğunu anlamadılar ve puan kaybettiler.
- (j) Bu soruya yanıt olarak sadece 'sülfür ve biyositleri' verenler sadece 1 puan aldılar. Çünkü yanıtın ikinci bölümü 'böceklerin doğal düşmanları olan hayvanlar' dı.
- (k) Adayların çoğu bu soruyu doğru yanıtlandı. Bazı adayların çoğu 'ucuz' olduğunu yazdı. İkinci detay olarak bazı adaylar nüfusun fazlalaşmasını bazıları da üretimin artması gerektiğini yanıt olarak verdiler. Her ikisi de doğru olarak kabul edildi.
- (l) Bazı adaylar sadece yeşil gübrenin nasıl meydana geldiğini ve kullanıldığını yazdılar ama doğal ya da sentetik gübrenin kullanımı arasındaki farkı yazmadılar ve puan kaybettiler.
- (m) Bu soru birçok aday tarafından doğru yanıtlandı. En çok seçilen düzeltilen yanlış 'Kimyasal gübre ve biyositlerin öngörülen doza uygun olarak kullanılmamasıydı.
- (n) Adaylar bu soruya yapay biyositlerin kullanılması, yeşil devrimin başlaması, yeşil gübrelemenin kullanımı gibi çeşitli yanıtlar verdiler. Bu başarıların insanların çözüm üretme, çalışkan ve kararlı olma özelliklerini yansıttığını açıkladılar.

Doğru cümleler kuran ve cevaplarını sunarken uygun kelime dağarcığını kullanan adaylar yazma bölümünden iyi notlar aldılar.

Sorularının tümü 20 puandır. Geri kalan 5 puanı almak için yanıtlarda kullanılan dilin açık, (gerektiğinde) karmaşık dil yapısında olması ve kelime çeşitliliğini yansıtmaması gerekir. Adayların çoğu, birçok soruyu doğru cümleler kurarak ve çeşitli uygun kelimeler kullanarak yanıtladı.

Question 2

Bu soruda adaylardan metin A ve Metin B den seçtikleri 15 ya da daha fazla bilgi ile 200–250 kelimelik **soruyu yanıtlayacak** şekilde bir özet yazmaları beklenir. Bu sorudan yüksek puan almak isteyen adayların aşağıdaki noktalara dikkat etmeleri gerekir.

Bu soruyu ele alırken, adayların soru kağıdında verilen her iki metine başvurmaları, onlardan ilgili bilgileri seçmeleri ve bu bilgileri kısa ve odaklanmış bir özet halinde sunmaları gerekiyordu.

Okuma için 15 puanın tamamına erişebilmek için adayların metinlerden en az 15 önemli bilgi parçasını seçtiklerinden emin olmaları gerekiyordu.

Adayların özetlerini yazarken ‘metin 1 diyor ki...’ veya ‘metin 2’de bahsediliyor...’ gibi ifadeler içeren cümleler kurmaktan kaçınmaları gerekmektedir. Bu tür ifadeler özet yazarken uygun değildir ve gereksiz kelime sayısı tüketirler.

Toplamda 2. Soru için 25 puan bulunmaktadır. Yazma alanında 10 puanın tamamına erişebilmek için adayların aşağıdakileri yapabildiklerini göstermeleri gerekiyordu:

- Gerçekleri, fikirleri ve görüşleri sıralayın ve sunun.
- Bir dizi uygun kelime dağarcığını anlayın ve kullanın.
- Okuyucu kitlesine uygun resmi bir dil kullanın.
- Paragrafları, gramer yapılarını, cümleleri, noktalama işaretlerini ve yazım kurallarını doğru ve etkili bir şekilde kullanın.

Birçok aday, özet yazmanın kurallarını anladığını gösterdi ve her iki metinden de ilgili fikir ve bilgileri seçip bunları orijinal bir yazı oluşturacak şekilde birbirine bağlayabildi. Bazı adaylar ya sınav formatına yabancıydı ya da soruyu yeterince dikkatli okumayıp tarımın tarihçesi hakkında özet yazdılar.

Adayların soruyu dikkatle okumaları ve sadece soruya odaklanıp kısa ve öz yazmaları tavsiye edilir.

FIRST LANGUAGE TURKISH

Paper 0513/02
Writing

Key messages

There are two sections in this paper and four titles in each section. In **Section 1** there are two argumentative and two discursive essay titles. **Section 2** has two descriptive and two narrative essays. Candidates are required to choose one title from each section and write two essays. All compositions require 350–500 words. Reading all four alternatives carefully in each section is very important. This enables candidates to choose the titles which will work best for them. Each title makes clear whether the response will be an argument, a discursive essay, a description or a story. **Section 1** titles require a formal style which involves avoiding colloquial or slang terms whereas descriptive or narrative texts of **Section 2** require less formal, often creative language.

Finally, writing a plan is a good way to ensure that the most suitable title is chosen. Some titles may sound appealing but the candidate's repertoire for that specific topic may not be enough to produce a text at the required length. If the composition is too short there will not be enough well-defined, well-developed arguments/ideas/images/narrative detail required for top marks. To help organise thoughts into coherent paragraphs, candidates are advised to stay on topic in each paragraph and avoid repetition.

Section 1

Argumentative essays expect the writer to support a specific opinion, thesis or statement, presented in the title. Opposing opinions can be discussed but the main target of the essay is to persuade the reader to agree with the author's claim. There is more about the thoughts and ideas of the person writing in argumentative essays, compared to discursive essays.

Discursive essays expect the writer to discuss both sides of an argument. The composition does not aim to prove a point but give a balanced view of both sides of the topic. To write an effective argumentative or discursive essay, candidates should support and justify their claims and provide evidence. For example, if a candidate claims that unless everybody becomes vegan by 2030 our world will not be a habitable place anymore, they must explain how the present state of affairs justifies their claim and how veganism can change the course of events. Candidates are advised to use signposting words like 'firstly', 'secondly', 'finally', 'in conclusion', to prepare the reader for what is coming; and 'in addition', 'what is more', 'another point', 'besides', 'also' if they will be giving another example to support a previously presented view.

Section 2

The key issue in **Section 2** is to remember the difference between descriptive and narrative essays.

Descriptive essays are like painting a picture while adding sound, smell and feelings to it, in order to help the reader visualise what is being described. So, the essay aims not only to create a clear image but also evoke emotions, perhaps even memories and create an atmosphere. Narrative topics may sound easy to write but candidates should remember that, without a clear structure, it is difficult to write a good story. A simple narrative with a beginning, middle and end will not result in the award of a good mark. In narrative essays, the aim is to capture the interest of the reader. Description can be used to make the story more vivid, but a good story also needs to have a plot, characters, a setting, a climax, and a conclusion.

General comments

This year, many candidates referred to quotations from famous people. Some of these quotes effectively supported their arguments or summarised opinions well. However, other quotations from famous people did

not blend well with the rest of the essay. In such cases, the quotation did not enhance the argument but seemed more like an attempt to increase the word count to meet the required length.

In some papers, poor handwriting was a serious obstacle to achieving high marks, as parts of the response were completely illegible.

Comments on specific questions

Question 1

- (a) ***'By 2030 everybody must be vegan, otherwise life on earth cannot be sustained.' Write whether you agree with this statement or not, justifying your opinions.***

This was the third most popular topic. The essays of both those who agreed and disagreed with the statement showed that candidates had read the title carefully and chosen the best topic for them. Most candidates began their argument by defining the term 'vegan', other main diet types, what they eat, what they reject to eat, etc. This is a good way to begin the essay, as it shows the reader that the writer understands the topic. Those who supported a vegan diet explained how it contributes to the sustainability of life on earth, how meat eating increases global warming through methane from cattle, and how cow farmers cause an increase in the amount of carbon dioxide by cutting down forests to create grazing pastures. They also added that veganism aims to reduce animal suffering by excluding any products made from animals.

Those who did not agree with the topic statement claimed that the meat of hunted animals was the main source of food for human beings until they learned how to cultivate edible plants. They made the point that the human body is built to digest animal products and that a vegan diet which is made up of plant-based foods, does not provide enough protein for the human body. Some argued that plant-based agriculture requires more land to grow vegetables and grains which means more forests will be cut down and that a vegan diet leads to increased use of fertilizers which harms both soil and water resources.

Many candidates in this group also suggested other ways of contributing to sustainability. The best responses were those where the candidate went a step further and considered, for example, the impact of veganism or meat-eating on the market for producers, workers and consumers.

- (b) ***Thanks to social media, we learn about what is happening at the other end of the world instantly. What are the positive and negative aspects of this situation?***

This topic was the second most popular in this section. Unfortunately, many candidates chose it without reading the question carefully. The question was limited to one aspect of social media only; its ability to enable us to be informed about any event happening in any corner of the world instantly.

Those who chose this topic with due consideration successfully discussed the positive and negative aspects of the issue, giving good examples. Among the positive aspects, they noted that social media allows people to learn about international competitions they wish to join, that the rapid spread of news gives authorities time to respond to potential dangers, and that, in cases where help is needed, this speed aids in organising assistance. The 6 February 2023 earthquake in Türkiye was a common example used to show the advantage of instant social media coverage. Candidates explained how it helped the survivors of the earthquake in informing the world about what was needed in the disaster area and for those who wanted to help and how it enabled them to organise humanitarian aid from all over the world. The Covid pandemic was another common example given. Some argued that instant social media coverage enabled people all around the world to take urgent measures in time to prevent the spread of the disease and start developing medicine and vaccines to protect themselves, which saved millions of lives. As to the negative aspects, candidates explained how the spreading of unfounded rumours or stories ('fake news') can lead to hostile actions between people, groups or even countries in no time, before the real truth is revealed.

Those who did not read the question carefully wrote all the positive and negative aspects of social media which did not produce a competent response to this question.

(c) Write about the positive and negative aspects of wearing uniform in school.

Around 39 per cent of candidates selected this question. As it was a discussion topic, all candidates stated both positive and negative aspects of having to wear a uniform at school.

The following are the most common arguments candidates presented in favour of uniforms. Wearing a uniform at school fosters a sense of discipline and responsibility, prepares students for future jobs that require uniforms, and eliminates peer pressure to wear specific fashion styles and brands. Some argued that uniforms conceal differences in the social and financial background of students, promote a sense of equality and of being part of a respected community. In social events and sport competitions, some argued, sharing a uniform encourages solidarity among students. Other ideas included that uniforms save time in the morning since students do not need to decide what to wear, help identify children in crowded places during school trips, and ensure that anyone not in uniform on school grounds can be easily identified as an outsider, which is important for security. Additionally, without uniforms, some students might come to school wearing clothing that could distract others. Some candidates suggested that prestigious schools favour uniforms as a way to promote their institution.

The most common arguments against wearing school uniforms were that they are often sold by the school and can be quite expensive. Since uniforms are worn five days a week, families typically need to buy at least two full sets. This is a problem as there are families who can hardly afford one. Students who believe the style of the uniform does not suit them may develop an inferiority complex which is bad for their self-confidence. Because of the poor quality of the fabric, pupils perspire, or the uniform may not be fit for all seasons and cause them to feel uncomfortable. In both cases, this discomfort can negatively affect students' ability to learn. Some students may see themselves as robots or clones, as if they have no identity of their own because everyone looks the same. Young people do not like to be in places where there are too many rules and uniforms are a part of this atmosphere which may encourage them to stay at home. Uniforms can restrict students from expressing their creativity and individuality. Additionally, uniforms at some private schools are seen as status symbols, making others feel inferior.

(d) Places of archaeological value like Zeugma and Hasankeyf are flooded by the waters of a dam built in the region. Which do you think is more precious, dams or cultural values? Justify your answer.

Here are some of the arguments used in favour of cultural values being more important. Unearthing the past, as carried out in archaeological sites, casts a light on the present and future. It reveals details about how people in the region lived long ago—how they fed themselves, treated illnesses, and what tools and equipment they used. These findings can help us understand current problems and may even offer clues to solving them. This work can lead to new discoveries like finding out about the existence of a hidden treasure like a mine which has been totally forgotten. Sometimes they lead archaeologists to other archaeological sites which sheds light on another point in the history of that region. In fact, the findings of all archaeological sites put together are like a diary of a country, region or sometimes, as in the case of Göbeklitepe in Türkiye, the whole world, as Göbeklitepe changed what we thought we know about human history. 'Archaeological studies start with predictions but gradually turn into knowledge' was one interesting statement made. The other argument in favour of preserving cultural values through archaeological sites was that they promote tourism which means a source of income for the present people of the region, income for the state and a contribution to the recognition of the country.

Those who argued that dams are more important than archaeological sites claimed they are necessary to prevent floods. Without dams, many gardens, vineyards, fields, and homes would be flooded, leading to income loss for many and a threat to food production. The energy produced by dams is renewable and clean energy and the surplus is exported which means income for the state. Archaeology is about the past, the life of people who passed away a long time ago, but dams are about living people, their present life and future.

Section 2

(a) Imagine you moved to a habitable planet. Describe what you heard, saw and felt on that planet.

This was the least popular topic in **Section 2**. Some of those who chose this topic started by summarising the condition of 'our planet which we have exhausted'. Some added the description of the spacecraft and their attire in it, which is acceptable as long as it does not turn into a narrative of the journey. When describing the planet some referred to the duration of daylight, seasons, how cold or hot it is compared to our world, explaining why, because of the presence or absence of a satellite planet, or distance of other planets and stars around. They described the habitat, animals and plants using colours and sounds and underlining the similarities and differences with the earth. They described the daily life of locals and themselves. Those who read the title carefully referred to the feelings the new planet evoked in them and their longing for the good old days on earth. A few candidates, confusing it with a narrative, wrote about the chain of events from take-off to landing and their first experiences.

- (b) ***Imagine you visited a palace and met the king or queen. Describe the surroundings, all the colours, sounds and scents and the feelings they evoke.***

Some candidates who chose this topic seemed to have overlooked that it was a descriptive task. Instead, they mostly emphasised the story of how or why they were invited to the palace. Their essays included some description of the palace and the queen or the king, but it was mainly a narrative essay. On the other hand, there were many good essays which started with the description of the huge gates leading to the royal gardens, the colours, smells of all the flowers, the sound of the birds, and the pools, sprinklers and inside the palace, huge stairs, portraits of the ancestors of the royal family on the walls, how they were dressed, and a description of colourful tables covered with desserts and fruits. They also referred to the feelings this environment evoked in them, some in awe, some negative as they did not really approve of this luxury. In both cases, the quality and scope of the description in their essays were what earned them marks.

- (c) ***You are invited to a friend's birthday party, but you do not know anyone except your friend. Narrate the story of the party from beginning to end.***

This topic seemed to have triggered many memories for candidates, and their responses reflected these with rich details. Generally, candidates started by providing detailed information about how they prepared for the party, what they wore, the present they bought for the birthday, and their apprehensions. Some returned home broken-hearted, narrating the day in detail, and explaining why. Others enjoyed the party, made new friends, and did not even realise when the party ended.

- (d) ***'It proved to be the best decision I ever made!' Write a story in which this sentence is used.***

This was the most popular topic in **Section 2**. In general, it was a good choice for those who had chosen this topic consciously. The responses mostly started with sentences similar to the following. 'The only way to realise how one's life can turn upside down any moment is to live such an experience', 'How important it is to realise that every decision can lead to unexpected developments.' There were some fantastic stories and some very worldly ones like 'who to choose as a friend', deciding not to board the plane when staff refused to take the cat for which he had a ticket and then hearing that the plane had crashed (passengers were saved); instead of ignoring the young man who was soaked to the skin under heavy rain waiting for the bus, deciding to invite him in and offering him a cup of coffee and then witnessing a car crashing into the bus stop where the young man was waiting a few minutes before, and together then saving the driver of the crashed car, thus saving two lives.

In most stories, the writing was orderly, and the language reflected what is expected for **Section 2** titles.

TÜRKÇE ANA DİL

Sınav 0513/02
Yazma Becerisi

Temel Mesajlar

- Bu sınavda iki bölüm ve her bölümde 4 seçenek vardır. **Bölüm 1'de** seçeneklerin ikisi tartışma, ikisi açıklama, **Bölüm 2'de** seçeneklerin ikisi betimleme, ikisi öyküleme.
- Adayların her iki bölümden birer başlık seçip 350–500 sözcüklük 2 metin yazması gerekmektedir.
- Her bölümdeki tüm seçenekleri dikkatlice okumak çok önemlidir. Bu, adayın en başarılı olacağı başlığı seçmesini ve o başlığın tam olarak ne istediğini anlamasını sağlayacaktır.
- Bütün başlıklar, yazılacak metnin bir tartışma mı, açıklama mı, betimleme mi, öyküleme mi olduğunu açıkça belirtir.
- Bölüm 1** başlıklarında resmi bir dil kullanmalı, günlük konuşma dili ve argodan kaçınılmalıdır. **Bölüm 2'nin** betimleme ve öyküleme metinleri ise daha samimi, çoğunlukla yaratıcı bir dil gerektirir.
- Son olarak bir plan yapmak, en doğru başlığın seçildiğini anlamanın en iyi yoludur çünkü bazı başlıklar çekici gelse de özet, adayın bu konudaki birikiminin, istenen uzunlukta bir metin yazmak için yeterli olup olmadığını ortaya çıkarır. Kısa bir kompozisyon, iyi not almak için gerekli miktarda iyi açıklanmış ve geliştirilmiş sav, fikir, betimleme ya da hikâye içermeyecektir. Düşünceleri birbiriyle uyum içinde paragraflar halinde düzenleyebilmek için adayların hiçbir paragrafta konudan sapmaması ve tekrardan kaçınması gerekir.

Bölüm 1

Tartışmacı metinlerde adayın, başlıkta ifade edilen belirli bir görüşe, bir teze, katılıp katılmadığını anlatması, katıldığı görüşü savunması gerekir. Birbirine karşıt görüşler dile getirilebilir ancak yazının temel hedefi, okuru, savunulan görüş yönünde ikna etmektir. Tartışmacı metinlerde adayın duygu ve düşüncelerine, açıklayıcı metinlere kıyasla, daha çok yer verilir.

Açıklayıcı metinlerde adayın bir tartışma konusundaki karşıt görüşlere yer vermesi beklenir. Amaç bir görüşün, tezin vb. doğruluğunu ispat etmek değil, konuyla ilgili farklı yaklaşımları, tarafsız bir tutumla ortaya koymaktır.

Aşağıdaki iki nokta adaylara iyi bir tartışmacı ya da açıklayıcı metin yazma konusunda yardımcı olacaktır:

- İleri sürülen bütün savlar, örnekler ve delillerle desteklenmelidir. Örneğin eğer '2030 yılına kadar herkesin vegan olması gerekiyor, aksi takdirde dünyada yaşam sürdürülemez.' ifadesine katılıyorsanız, günümüzdeki şartların bu savı nasıl haklı çıkardığını ve veganlığın bu gidişatı nasıl değiştirebileceğini açıklamanız gerekir.
- İlk olarak, ikinci olarak, son olarak gibi ifadeler okura metinde bundan sonra ne geleceğini gösterir; ayrıca, üstelik bir başka gibi ifadeler, daha önce belirtilmiş olan bir görüşün yeni bir örnekle destekleneceğine işaret eder. Bunlar gibi, işaret levhası görevini yapan ifadeler kullanarak okur yönlendirilmelidir.

Bölüm 2

Bu bölümdeki en önemli konu betimleme ile öyküleme metinleri arasındaki farkı hatırlamaktır.

Betimleme konuları bir resim yapıp ona ses, koku ve duygular eklemeye benzer. Bunlar, betimlenenin okurun zihninde canlanmasını sağlar. Yani betimlemenin hedefi yalnızca net bir görüntü değil, duygular hatta belki anılar uyandırmak ve bir atmosfer yaratmaktır.

Öyküleme konuları kolay gözükabilir ancak akılda hikâyenin net bir çerçevesi yoksa iyi bir hikâye yazmak mümkün değildir. İyi bir not almak için giriş, gelişme ve sonuç bölümü olan bir metinden fazlası gerekir.

Öyküleme metinlerinde **amaç okurun ilgisini uyandırmaktır**. Öyküyü canlandırmak için betimleme kullanılabilir ancak iyi bir öyküde bir **olay örgüsü, kişiler, olayların yaşandığı yer, mekân, bir düğüm noktası** ve **sonuç** olmalıdır.

Genel Yorumlar

Bu yıl birçok aday metinlerinde ünlü kişilerin sözlerine yer verdi. Bunlardan bazılarında o ünlünün sözü metinde savunulan tezi gerçekten destekliyor ya da bir görüşü etkin bir biçimde özetliyordu. Ancak bu sözlerin bazıları metninle uyum içinde değildi. Böyle durumlarda bu tür alıntılar, bir görüşü, savı güçlendirmek yerine gereken sözcük sayısına ulaşmak için başvurulmuş bir yöntem izlenimini veriyordu.

Bazı kâğıtlarda el yazısı iyi bir not alabilmeyi engelleyecek kadar okunaksızdı.

Sorularla ilgili yorumlar

Bölüm 1

- (a) **'2030 yılına kadar herkesin vegan olması gerekiyor. Aksi takdirde dünyada yaşam sürdürülemez.'** Bu ifadeye katılıp katılmadığınızı gerekçeleriyle anlatınız.

Bu başlık tercih sırasında 3. idi. İleri sürülen görüşe katılanlar da katılmayanlar da metinlerinde, seçenekleri dikkatle okuduklarını ve kendilerine en uygun konuyu seçtiklerini kanıtlıyorlardı (Temel Mesajlar 3). Çoğu, yazısına "vegan" terimini, diğer belli başlı diyet tiplerini, onların neleri yiyip neleri yemeyi reddettiğini açıklayarak başlamıştı. Bu, metnin sahibinin konuyu iyi bildiğini göstermesi bakımında iyi bir yaklaşımdır. Vegan diyeti destekleyenler, et yemenin, sürülerin ürettiği metan gazı nedeniyle küresel ısınmayı artırdığını, hayvan yetiştiricilerin daha çok otlak açmak için ormanları yok ederek karbondioksitin artmasına neden olduklarını dile getirmişlerdi. Ayrıca yine birçoğu veganlığın bir amacının da hayvanların acı çekmesini engellemek olduğunu yazmışlardı.

Başlıktaki ifadeye katılmayanlar ise insanların yiyebilecekleri bitkileri yetiştirmeyi öğrenene kadar avladıkları hayvanların etiyle beslendiğini, insan vücudunun hayvan ürünlerini hazmetmeye uygun yapıda olduğunu, bitkisel ürünlere dayalı vegan beslenme rejiminin vücudun ihtiyacı olan miktarda protein sağlayamayacağını belirtmişlerdi. Bazıları vegan beslenmenin sebze ve tahıl yetiştirmek için daha çok toprak gerektireceğini, bunun da daha çok ormanın yok olmasına sebep olacağını, kullanılacak gübrenin de hem toprak hem de su için zararlı olduğunu iddia ediyorlardı.

Bu gruptaki birçok aday sürdürülebilirlik konusunda başka alternatiflerin olduğunu da hatırlatıyordu. En iyi cevaplarda, adaylar bir adım daha giderek örneğin veganlığın ve hayvan ürünleri tüketenlerin, üreticilerin, işçilerin ve tüketicilerin açısından ekonomideki etkisini de değerlendirmişlerdi.

- (b) **Sosyal medya dolayısıyla dünyanın bir ucunda olan olayları aynı anda öğrenebiliyoruz. Bu durumun olumlu ve olumsuz yönleri neler olabilir?**

Bu başlık bu bölümdeki en popüler ikinci seçenektir. Ancak maalesef birçok adayın bu soruyu çok da dikkatli okumadan seçtiği anlaşılıyordu (Temel Mesajlar 3). Soru sosyal medyanın yalnızca bir yönüyle ilgiliydi; dünyanın başka bir köşesinde gerçekleşen bir olaydan anında haberdar olmamızı sağlayabilme özelliği.

Bu konuyu gerekli dikkati göstererek seçenler bu özelliğin olumlu ve olumsuz yönlerini başarıyla anlatmışlardı. Olumlu yönleri olarak birçok aday, ilgilenenlerin uluslararası yarışmalardan zamanında haberdar olarak katılabilmelerini, haberlerin yayılmasındaki hız sayesinde yaklaşan bir tehlikeye karşı yetkilileri uyarabilme, önlem alabilme, yardıma gereksinim olan durumlarda yardımları hızla organize edilebilme fırsatını dile getirmişti. Türkiye'de yaşanan 6 Şubat 2023 depremi, sosyal medyanın hızının getirdiği avantajlara örnek olarak birçok aday tarafından kullanılmıştı. Adaylar, hayatta kalanların deprem bölgesinde neye ihtiyaçları olduğunu dünyaya bu özellik sayesinde hızla duyurabilmiş, yardım etmek isteyenler de yine bu özellik sayesinde dünyanın her yerinden kısa zamanda organize olabilmişlerdi. Covid küresel salgını da yine bu yönde kullanılan iyi bir örnekti. Birçok aday konunun sosyal medyada hızla duyulması sayesinde dünyanın birçok yerinde salgına karşı önlem alınıp hastalığın yayılmasının önlendiğini ve böylece milyonlarca insanın hayatını kurtaran aşı ve ilaç geliştirildiğini dile getirmişlerdi.

Olumsuz yanlarına gelince, adaylar asılsız ya da yalan haberlerin, gerçek ortaya çıkmadan kişiler, gruplar hatta ülkeler arasında nasıl düşmanca hareketlere yol açabileceğini, genellikle örneklerle açıklamışlardı.

Soruyu dikkatle okumayanlar ise sosyal medyanın bütün olumlu ve olumsuz yönlerini yazmışlardı ki bu sorunun gerektirdiği cevap değildi.

(c) Okullarda üniforma giyilmesinin olumlu ve olumsuz taraflarını yazınız.

Adayların %39'u bu soruyu seçmişti. Bir açıklama sorusu olduğu için bütün adaylar okulda üniforma giyme zorunluluğunun hem olumlu hem de olumsuz yönlerini belirtmişlerdi.

Adayların üniforma zorunluluğunun olumlu yanları olarak en çok dile getirdiği iddialar şöyle özetlenebilir; Üniforma giymek öğrencilerde sorumluluk ve disiplin duygusunu geliştirir, ilerde üniforma giymenin zorunlu olduğu görevler için hazırlar, belli markaları ve moda kıyafetleri giymek konusunda akran baskısını ortadan kaldırır, öğrencilerin arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıkları örter, eşitlik ve saygın bir topluluğun bir üyesi olma duygusunu oluşturur, sosyal etkinliklerde ve spor karşılaşmalarında öğrenciler arasında bir dayanışma ruhunu geliştirir.

Üniforma giymenin avantajlarını savunurken bazı adaylar da öğrencilerin ne giyeceğine karar verme gibi sorunu olmadığı için sabahları onlara vakit kazandırdığını, okul gezilerinde, kalabalık ortamlarda üniformaları sayesinde öğrencilerin kolayca tanınabileceğini, aynı şekilde okul alanında üniforması olmayan bir kişinin hemen fark edileceğini ve bunun güvenlik açısından önemli olduğunu, üniforma olmasa kimi öğrencilerin okula, arkadaşlarının derste dikkatinin dağılmasına sebep olacak kıyafetlerle gelebileceği belirtmişlerdi. Prestijli okulların üniformalarını okullarının reklamını yapmak için kullandıkları da birkaç öğrenci tarafından ileri sürülmüştü.

Üniformanın olumsuz yönleri olarak en çok dile getirilen iddialardan biri, üniformaları okulların sattığı ve oldukça pahalı olmasıydı. Bu düşünceyi ileri süren adaylar, haftada beş gün giyildiği için ailelerin iki üniforma satın almak zorunda kaldığını, bunun da bir taneyi bile zorlukla alabilen bazı aileler için bir problem olduğunu ifade ederek görüşlerini desteklemişlerdi. Bazı öğrencilerin üniformanın kendilerine yakışmadığını düşünerek aşağılık kompleksi geliştirebileceği, üniforma kumaşının kalitesiz olması nedeniyle öğrencilerin terlediği, ya da üniforma her mevsime uygun olmadığından öğrencilerin rahatsız olabileceği ve bu sorunların hepsinin öğrencinin öğrenimini olumsuz etkileyeceği, herkes aynı görüldüğü için kimi öğrencilerin, kendini bir robot ya da klon gibi, kendi özgün kişilikleri yokmuş gibi hissedebileceği, gençlerin çok fazla kural olan yerlerde bulunmaktan hoşlanmamaları nedeniyle bu atmosferin bir parçası olan üniformanın da gençleri okuldan uzaklaştırabilecek unsurlardan biri olduğu, üniformaların öğrencilerin yaratıcılığını ve kendilerini ifade edebilmelerini engellediği ve bazı özel okulların üniformalarının bir statü sembolü olarak algılanması nedeniyle diğerlerinin aşağılanmış hissetmelerine sebep olduğu, üniforma zorunluluğunun olumsuz yönleri olarak dile getirilen diğer konulardı.

(d) Hasankeyf ve Zeugma gibi arkeolojik değerleri olan alanlar baraj yapımından dolayı sular altında kalıyor. Sizce barajlar mı, kültürel değerler mi daha önemlidir? Gerekçeleriyle anlatınız.

Bu tartışma konusunu adayların % 4,9'u seçmişti. Kültürel değerlerin daha önemli olduğunu düşünen adaylar şu savları ileri sürmüşlerdi. Arkeolojik kazılarla geçmişe ışık tutmak, günümüze ve geleceğe ışık tutar. O bölgede uzun zaman önce yaşamış insanların hayatıyla ilgili; nasıl beslendikleri, hastalarını nasıl tedavi ettikleri, ne tip araç gereç kullandıkları gibi detayları ortaya çıkarmak, günümüzün sorunlarını anlamamıza ve belki de çözmemize yardım edebilir. Elde edilen bulgular, bir hazine gibi saklanmış ve tamamıyla unutulmuş bir madenin varlığının ortaya çıkması gibi keşiflere yol açabilir. Bazen bir kazı, arkeologları aynı bölgede başka bir arkeolojik alana yönlendirerek o bölgenin tarihinin başka bir dönemine ışık tutabilir. Aslında arkeolojinin bütün bulguları bir araya getirildiğinde bir bölgenin, bir ülkenin hatta insanlık tarihi konusundaki bütün bilgileri değiştiren Türkiye'deki Göbeklitepe örneğinde olduğu gibi tüm dünyanın hatıra defteri gibidir. **'Arkeoloji çalışmaları bir tahminle başlar fakat giderek bilgiye dönüşür.'** ifadesi adayların ilginç saptamalardan biriydi. Kültürel değerleri arkeolojik alanlar yoluyla koruma yanlısı olanların ileri sürdüğü diğer savlar arkeolojik alanların turizmi artırdığı ve bunun hem o yörede bugün yaşayanlar hem de devlet için gelir kaynağı olduğu gibi ülkenin dünyada tanınmasına katkıda bulunduğu idi.

Barajların arkeolojik alanlardan daha önemli olduğunu savunanlar, barajların selleri önlemek için yapıldığını, baraj yapmamanın sonucunda birçok bahçenin, üzüm bağının, tarlanın, evin, vb.nin sular altında kalacağını ve bunun herkes için gelir kaybı ve yeterince gıda ürünü üretememe tehlikesi anlamına geldiğini, barajların yenilenebilir ve temiz enerji ürettiğini ve fazlasının ihraç edilerek ülkeye gelir sağladığını ileri sürmüşlerdir. **'Arkeoloji geçmişle, uzun zaman önce bu dünyadan göçmüş insanlarla ilgilidir, barajlar ise halen yaşayan insanlarla, onların şu andaki yaşamları ve gelecekleri ile ilgilidir.'** Bu gurutpan bir adayın yaptığı ilginç bir saptamaydı.

Bölüm 2

(a) **İnsanların yaşayabileceği başka bir gezegene taşındığınızı düşünün. Bu gezegende duyduklarınızı, gördüklerinizi ve size hissettirdiklerini betimleyiniz.**

En az sayıda adayın seçtiği bu konuya bazı adaylar yaşadığımız planeti nasıl tükettiğimizi özetleyerek başlamışlardı. Bazıları yeni planete onları taşıyan uzay aracını ve giydikleri kıyafeti betimleyerek devam etmişlerdi. Bu giriş, başlık bir betimleme konusu olduğu için, bir yolculuk hikâyesine dönmediği sürece doğru bir giriş olabilir.

Kimi adaylar o planetteki gün ve gecenin uzunluğunu, mevsimleri, Dünya'yla kıyasla ne kadar soğuk ya da sıcak olduğunu, bir uydunun varlığı ya da yokluğu, ya da çevredeki başka gezegenlere ve yıldızlara mesafesi gibi bilgilerle açıklayarak, betimlemişlerdi. Renk, ses öğeleri kullanarak ve dünyadakilere benzerliklerinin ve farklılıklarının altını çizerek, çevreyi, bitkileri, hayvanları, betimlemişlerdi. O gezegenin yerlilerinin ve kendilerinin günlük hayatlarını anlatmışlardı. Konu başlığını dikkatle okuyan birçok aday yeni gezegende gördükleri, yaşadıkları her şeyin onlarda uyandırdığı duyguları ve Dünya'daki eski güzel günlere olan özlemlerini betimlemişlerdi. Birkaç adaysa, bu konuyu bir öykülemeyle karıştırarak, Dünya'dan ayrılışlarından o planete inişlerini ve ilk deneyimlerini bir olaylar zinciri şeklinde öyküleştirmişti (Temel Mesajlar 4).

(b) **Bir sarayı ziyaret ettiğinizi, kral ya da kraliçe ile tanıştığınızı hayal ediniz. Çevrenizi ve gördüklerinizi tüm renkleri, sesleri, kokusu ve size hissettirdikleriyle betimleyiniz.**

Adayların %26'sının seçtiği bu başlıkta bazıları, cevabın betimleyici bir metin gerektirdiğini göz ardı ederek, nasıl ya da neden saraya davet edildiklerinin hikâyesini anlatmışlardı. Yazılarında sarayın, kraliçenin ya da kralın betimlemesi de vardı ama genelde bir öyküleme metni yazmışlardı. Öte yandan birçok aday kraliyet bahçesine açılan yüksek kapıdaki işlemelerle başlayıp, bahçedeki çiçeklerin kokusu, renkleri, kuşların ve havuzlardaki fiskiyelerden gelen suyun sesi, sarayın içinde yükselen çift taraflı merdivenler, kraliyet ailesinin atalarının duvarlardaki portreleri, kral ve veya kraliçenin giysileri, hizmetkârların tavırları, tatlı ve meyvelerle dolu masları ve bütün bunların kendilerinde yarattığı, kimisi hayranlık dolu kimisi ise bu şatafatı onaylamadığı için olumsuz duygularını da ekleyerek çok başarılı betimlemeler yazmışlardı. Her iki durumda da onlara not kazandıran betimlemelerinde kullandıkları dilin niteliği ve betimlemenin kapsamıydı.

(c) **Bir arkadaşınızın doğum gününe davet edildiniz fakat arkadaşınız hariç kimseyi tanımıyorsunuz. Partinin başından sonuna kadar yaşadıklarınızı hikâyeleştirerek anlatınız.**

Adayların %2,6'sının seçtiği bu başlık, birçok anıyı tetiklemiş olacak ki cevapların çoğu gayet detaylı bir biçimde bu partiyi yansıtıyordu. Adaylar genelde partiye nasıl hazırlanıldığını anlatarak başlamışlar, ne giydiklerini, yaş günü için nasıl hediye aldıklarını ve kimseyi tanımamanın sebep olduğu endişeyi dile getirmişlerdi. Kimi eve kalbi kırık dönmüş ve yazısında gayet detaylı bir şekilde nedenlerini öykülemişti. Kimisi için parti korktuğu gibi gitmemiş, aksine çok eğlenmiş, yeni arkadaşlar edinmiş, hatta bazıları partinin bittiğini bile fark etmediğini ifade etmişti.

(d) **'Verdiğim en iyi kararımış.' İçinde bu cümlenin geçtiği bir hikâye yazınız.**

Bu başlık **Bölüm 2'nin** en popüler seçeneği idi. Genelde adayların bu seçimi bilinçli bir şekilde yaptığı öykülerinden belli oluyordu.

Çoğu şunlara benzer ifadelerle içeriyordu. 'İnsanın hayatının nasıl bir anda altüst olacağını anlaması için böyle bir deneyim yaşaması gerek!', 'Her kararın hiç beklenmedik gelişmelere yol açabileceğini kavramak ne kadar önemli!'

Bazı fantastik öykülerin yanı sıra gayet gerçekçi olanları da vardı. Örneğin 'arkadaş olarak kimi seçmeli, personel, bileti alınmış kediye uçağa alamayacaklarını söyleyince uçağa binmemek sonra

da uçağın düştüğünü öğrenmek (can kaybı olmamış), otobüs beklerken iliklerine kadar ıslanmış genç adamı görmezden gelmek yerine, onu içeri davet etmeye karar verip bir fincan kahve ikram etmek sonra da bir otomobilin az önce genç adamın beklediği durağa daldığına şahit olup birlikte arabanın sürücüsünü çıkarmak ve böylece iki hayat kurtarmak.

Öykülerin çoğunda akış gayet düzenliydi ve **Bölüm 2** başlıklarına uygun bir dil kullanılmıştı.